GRAMATYKA · CZASY

Czasy angielskie: przegląd wszystkich 12 czasów w jednej tabeli

Igor Zadrużyński

Opublikowano 21 listopada 2026

O LEKCJI

Czasy angielskie mają opinię najtrudniejszej części gramatyki: po polsku mówimy „gotuję", „gotowałem", „będę gotować", a po angielsku tych samych czynności można opisać nawet dwanaście sposobów. Ta lekcja to mapa wszystkich 12 czasów w jednym miejscu: jak są zbudowane, czym się różnią, po jakich słowach je rozpoznać i które pary najczęściej się mylą. Przy każdym czasie jest link do osobnej, szczegółowej lekcji z ćwiczeniami.

Wersja online z ćwiczeniami i nagraniami wymowy

SŁOWA KLUCZOWE: Gramatyka, Czasy

SPIS TREŚCI

1. Czasy angielskie w jednej tabeli: jak zbudowany jest system 12 czasów 2
2. Czasy teraźniejsze (Present) 3
3. Czasy przeszłe (Past) 3
4. Czasy przyszłe (Future) i inne sposoby mówienia o przyszłości 4
5. Pary czasów, które najczęściej się mylą 4
6. Czasy w języku angielskim i w polskim: trzy czy dwanaście? 6
7. Których czasów używa się najczęściej? 6

Źródła i dalsza lektura 7

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/czasy-angielskie/

1. Czasy angielskie w jednej tabeli: jak zbudowany jest system 12 czasów

Dwanaście czasów nie trzeba wkuwać osobno. To jeden prosty układ: **trzy okresy** (teraźniejszość, przeszłość, przyszłość) razy **cztery odmiany** (*simple, continuous, perfect, perfect continuous*). Nazwa każdego czasu mówi, z jakich klocków się składa: *Past Perfect Continuous* to przeszłość + *perfect* + *continuous*.

	SIMPLE	CONTINUOUS	PERFECT	PERFECT CONTINUOUS
Present	I cook[1]	I am cook ing[2]	I have cook ed[3]	I have been cook ing[4]
Past	I cook ed[5]	I was cook ing[6]	I had cook ed[7]	I had been cook ing[8]
Future	I will cook[9]	I will be cook ing[10]	I will have cook ed[11]	I will have been cook ing[11]

Wystarczy zapamiętać, co wnosi każda kolumna:

REGUŁA

Cztery odmiany w czterech zdaniach

- **Simple** – czynność jako fakt, zwyczaj albo zamknięte zdarzenie. Nie interesuje nas, jak długo trwała.
- **Continuous** (*be + -ing*) – czynność w trakcie, „w toku", często tymczasowa. Patrzymy na nią od środka.
- **Perfect** (*have + III forma*) – patrzymy wstecz z jakiegoś punktu: co już się stało przed tą chwilą i co z tego wynika.
- **Perfect Continuous** (*have been + -ing*) – patrzymy wstecz na coś, co trwało przez jakiś czas aż do danej chwili. Ważne jest „jak długo".

Pomocnicze czasowniki zawsze robią to samo: *be + -ing* buduje odmianę ciągłą, *have* + III forma buduje odmianę *perfect*, a o tym, czy to teraźniejszość, przeszłość czy przyszłość, decyduje pierwszy czasownik w zdaniu: *am/is/are*, *was/were* albo *will*. Formy czasowników i budowę pytań przypomina lekcja Czasowniki w angielskim: wiadomości wstępne[12].

CIEKAWOSTKA

Językoznawcy powiedzą ci, że angielski ma tylko **dwa** czasy w ścisłym sensie: teraźniejszy i przeszły. Czas to według nich zmiana formy samego czasownika (*cook – cooked*), a w *will cook* czasownik się nie zmienia, tylko dostaje słowo pomocnicze. Podręczniki i nauczyciele mówią jednak o dwunastu czasach, bo tak jest wygodniej się uczyć, i ta strona też tego podziału używa.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/czasy-angielskie/

2. Czasy teraźniejsze (Present)

CZAS	BUDOWA	KIEDY UŻYWAMY	TYPOWE OKREŚLENIA	PRZYKŁAD
Present Simple[1] **teraźniejszy prosty**	I work, she work**s**; do/does not; Do you…?	fakty, zwyczaje, rzeczy stałe, rozkłady jazdy	always, usually, often, never, every day, on Mondays	The 73 bus stops outside my flat.
Present Continuous[2] **teraźniejszy ciągły**	am/is/are + -ing	co dzieje się teraz albo w tym okresie; sytuacje tymczasowe; umówione plany	now, at the moment, today, this week, Look! Listen!	Shh, the baby's sleeping.
Present Perfect[3] **teraźniejszy dokonany**	have/has + III forma	przeszłość ważna dla teraz: doświadczenia, skutki, stan trwający do dziś	ever, never, already, yet, just, so far, since, for	I've lost my Oyster card.
Present Perfect Continuous[4] **teraźniejszy dokonany ciągły**	have/has been + -ing	czynność, która trwa (albo właśnie się skończyła), z naciskiem na to, jak długo	for, since, all day, how long, lately, recently	It's been raining since breakfast.

3. Czasy przeszłe (Past)

CZAS	BUDOWA	KIEDY UŻYWAMY	TYPOWE OKREŚLENIA	PRZYKŁAD
Past Simple[5] **przeszły prosty**	work**ed**, went (II forma); did not; Did you…?	zamknięte zdarzenie w przeszłości, kolejne kroki opowieści	yesterday, last week, two years ago, in 2019, when I was a child	We moved to Hackney last spring.
Past Continuous[6] **przeszły ciągły**	was/were + -ing	czynność w toku w danym momencie przeszłości; tło opowieści przerwane zdarzeniem	while, when, at eight o'clock yesterday, all evening	I was waiting for the bus when it started to snow.
Past Perfect[7] **zaprzeszły**	had + III forma	„przeszłość przed przeszłością": co stało się wcześniej niż inne zdarzenie	before, after, by the time, already, never … before	When we got to the station, the train had left.
Past Perfect Continuous[8] **zaprzeszły ciągły**	had been + -ing	coś trwało przez jakiś czas aż do pewnej chwili w przeszłości	for, since, how long (przed chwilą w przeszłości)	She was tired because she had been running.

4. Czasy przyszłe (Future) i inne sposoby mówienia o przyszłości

CZAS	BUDOWA	KIEDY UŻYWAMY	TYPOWE OKREŚLENIA	PRZYKŁAD
Future Simple (will)[9] **przyszły prosty**	will + bezokolicznik; won't	decyzje podjęte w chwili mówienia, obietnice, przewidywania, opinie o przyszłości	tomorrow, next year, I think, probably, I'm sure	It's cold. I'll close the window.
Future Continuous[10] **przyszły ciągły**	will be + -ing	co będzie się działo w danym momencie przyszłości	this time tomorrow, at nine on Monday	This time tomorrow I'll be flying to Edinburgh.
Future Perfect[11] **przyszły dokonany**	will have + III forma	co będzie już zrobione przed danym momentem przyszłości	by Friday, by then, by the time, before	By the end of June I'll have finished my exams.
Future Perfect Continuous[11] **przyszły dokonany ciągły**	will have been + -ing	jak długo coś będzie trwało w danym momencie przyszłości	by + czas … for	In May I'll have been living in London for ten years.

Przy przyszłości tabela 12 czasów to za mało. Bardzo często zamiast *will* używamy innych form – i to one brzmią najbardziej naturalnie:

- *be going to*[13] – zamiar podjęty wcześniej albo przewidywanie na podstawie tego, co widać: *Look at those clouds – it's going to rain.*
- Present Continuous i Present Simple o przyszłości[14] – umówione spotkania i rozkłady: *I'm meeting Jo on Friday. The film starts at eight.*
- *be about to, be due to, be to*[15] – „za chwilę", „według planu", „oficjalnie".

Jak wybrać między nimi, wyjaśnia osobna lekcja: Will, going to czy Present Continuous?[16]

5. Pary czasów, które najczęściej się mylą

Większość błędów to nie nieznajomość budowy, tylko pomylenie dwóch sąsiednich czasów. Oto pięć par, które sprawiają najwięcej kłopotu.

Present Simple czy Present Continuous?

Simple – coś stałego albo regularnego; Continuous – coś, co dzieje się teraz albo tymczasowo.

PRZYKŁADY

- Tom **works** in a bookshop in Camden.
  Tom pracuje w księgarni w Camden. (to jego stała praca)
- Tom **is working** from home this week.
  Tom w tym tygodniu pracuje z domu. (tymczasowo)

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/czasy-angielskie/

Past Simple czy Present Perfect?

Past Simple – zamknięta przeszłość, często z podanym czasem; Present Perfect – przeszłość widziana z dzisiaj, bez konkretnego „kiedy". Szczegóły: lekcja o Present Perfect[3].

PRZYKŁADY

- **I lost my umbrella on the Tube yesterday.**
  Wczoraj zgubiłem parasol w metrze. (kiedy? wczoraj)
- **I've lost my umbrella. Can I borrow yours?**
  Zgubiłem parasol. Pożyczysz mi swój? (ważny skutek teraz)

TYPOWY BŁĄD

~~I have seen him yesterday. I live here since 2015.~~

I saw him yesterday. I have lived here since 2015.

Z określeniem zamkniętego czasu (*yesterday, last week, ago*) Present Perfect nie występuje. A polskie „mieszkam tu od..." to po angielsku Present Perfect (albo Perfect Continuous), nie Present Simple.

Present Perfect czy Present Perfect Continuous?

Perfect – ważny jest wynik, „ile zrobione"; Perfect Continuous – ważna jest czynność i jej czas trwania.

PRZYKŁADY

- **I've painted the kitchen. Do you like the colour?**
  Pomalowałem kuchnię. Podoba ci się kolor? (gotowe)
- **I've been painting the kitchen, that's why I'm covered in paint.**
  Malowałem kuchnię, dlatego jestem cały w farbie. (czynność, ślady)

Past Simple czy Past Continuous?

Continuous – tło, czynność w toku; Simple – krótkie zdarzenie, które ją przerywa albo następuje po kolei.

PRZYKŁADY

- **I was cooking dinner when the lights went out.**
  Gotowałem obiad, kiedy zgasło światło.
- **When the lights went out, I lit a candle.**
  Kiedy zgasło światło, zapaliłem świeczkę. (najpierw jedno, potem drugie)

Past Simple czy Past Perfect?

Past Perfect potrzebny jest wtedy, gdy trzeba jasno pokazać, co stało się **wcześniej**.

PRZYKŁADY

- **When we arrived, the film started.**
  Kiedy przyszliśmy, film się zaczął. (przyszliśmy, potem start)

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/czasy-angielskie/

- When we arrived, the film **had started**.
  Kiedy przyszliśmy, film już się zaczął. (spóźniliśmy się)

6. Czasy w języku angielskim i w polskim: trzy czy dwanaście?

Polski czasownik ma trzy czasy: teraźniejszy, przeszły i przyszły (prosty i złożony: „zrobię", „będę robił"). Za to bardzo ważny jest u nas **aspekt**: „robiłem" (niedokonany) i „zrobiłem" (dokonany). Część tego, co angielski wyraża czasem, polski wyraża aspektem – i stąd biorą się pułapki.

PO POLSKU	PO ANGIELSKU – ZALEŻY OD SYTUACJI
Czytałem tę książkę.	I was reading this book (when…). / I've read this book. / I read this book (last year).
Mieszkam w Londynie od trzech lat.	I've lived / I've been living in London for three years.
Jutro idę do dentysty.	I'm going to the dentist tomorrow.
Zadzwonię, jak dojadę.	I'll ring you when I get there. (po *when* bez *will*)

> **REGUŁA**
> Nie tłumacz czasów słowo w słowo. Zamiast pytać „jaki to czas po polsku?", zapytaj: czy to fakt, czy coś w toku? Czy patrzę wstecz z jakiegoś punktu? Czy ważne jest, jak długo coś trwa?

7. Których czasów używa się najczęściej?

Nie wszystkie czasy są równie ważne. Badania dużych zbiorów tekstów (korpusów) pokazują, że przytłaczająca większość angielskich czasowników stoi w odmianie prostej (*simple*).

> **CIEKAWOSTKA**
> Według korpusowej gramatyki Douglasa Bibera i współpracowników w opublikowanych tekstach naukowych odmiana prosta stanowi ponad 90% wszystkich form czasownika. Podobnie wyszło w badaniu najlepiej ocenionych prac zaliczeniowych amerykańskich studentów: najczęstszy był Present Simple, po nim Past Simple, Present Perfect, *will* i Present Continuous. Siedem pozostałych połączeń stanowiło razem mniej niż 1%, a Future Perfect Continuous nie pojawił się ani razu. Także w rozmowie formy proste są częstsze od ciągłych – wbrew przekonaniu wielu nauczycieli, że w mowie króluje Present Continuous.

Wniosek praktyczny: najpierw trzeba dobrze opanować Present Simple, Past Simple, Present Perfect, Present Continuous i *will/going to*. Pozostałe czasy warto rozumieć, ale nie trzeba się nimi stresować – część z nich spotkasz głównie w tekstach i na egzaminach.

Czasy wracają też w innych konstrukcjach: w stronie biernej[17] (*The bridge is being repaired*), w mowie zależnej[18], gdzie czas „cofa się o krok", i w okresach warunkowych[19].

DO ZAPAMIĘTANIA

Najważniejsze z tej lekcji

- 12 czasów = 3 okresy (*present, past, future*) × 4 odmiany (*simple, continuous, perfect, perfect continuous*).
- *Simple* – fakt lub zamknięte zdarzenie; *continuous* (*be + -ing*) – w toku; *perfect* (*have + III forma*) – spojrzenie wstecz; *perfect continuous* – jak długo trwało do danej chwili.
- O okresie decyduje pierwszy czasownik: *am/is/are, have/has* – teraz; *was/were, had* – przeszłość; *will* – przyszłość.
- Najczęstsze pomyłki: Present Simple i Continuous, Past Simple i Present Perfect, Past Simple i Past Perfect.
- O przyszłości mówimy też przez *going to* i Present Continuous, nie tylko przez *will*.
- Najczęściej używane są formy proste: Present Simple i Past Simple. Od nich warto zaczynać.

DLA NAUCZYCIELA

Przegląd czasów dobrze sprawdza się jako lekcja powtórkowa przed sprawdzianem albo egzaminem. Na tablicy rysujemy pustą siatkę 3 × 4, a uczniowie w parach dostają karteczki ze zdaniami o jednym bohaterze (np. kucharzu z londyńskiej restauracji: *He cooks every day. He's cooking now. He has cooked for famous actors…*) i przyklejają je we właściwe pola. Potem każda para wymyśla własne zdanie do pola, które zostało puste. Druga aktywność to „oś czasu na podłodze": taśma malarska jako oś, uczniowie stają na niej w miejscu, które pokazuje dane zdanie, i tłumaczą, dlaczego właśnie tam.

Źródła i dalsza lektura

- Paciorek J., *Wielka gramatyka języka angielskiego*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2024.
- *Czas, czyli jak w gramatyce opowiadamy o zdarzeniach*, Zintegrowana Platforma Edukacyjna (ZPE), https://zpe.gov.pl/pdf/PlzBMMMsI [dostęp: 21.11.2026].
- British Council, LearnEnglish, *Present tense* (z odpowiedziami zespołu LearnEnglish w komentarzach o liczbie czasów w angielskim), https://learnenglish.britishcouncil.org/comment/209393 [dostęp: 21.11.2026].
- Biber D., Johansson S., Leech G., Conrad S., Finegan E., *Grammar of Spoken and Written English*, John Benjamins, Amsterdam 2021 – rozdział 6: *Variation in the verb phrase: Tense, aspect, voice, and modality*, https://benjamins.com/catalog/z.232.c6 [dostęp: 21.11.2026].
- Lewis L., *What to Teach, What to Skip: A Corpus Study of Verb Tense and Aspect in Successful Student Writing*, ALIS Newsletter (TESOL International Association), listopad 2022, https://tcnewsletter.s3.amazonaws.com/newsmanager.commpartners.com/tesolalis/print/2022-10-17/2.html [dostęp: 21.11.2026].
- Biber D., *Parsing and Grammar Description, Corpus-Based*, w: *Encyclopedia of Language and Linguistics*, wyd. 2, Elsevier, Oxford 2006, s. 197–205, https://experts.nau.edu/en/publications/parsing-and-grammar-description-corpus-based/ [dostęp: 21.11.2026].
- Swan M., *Practical English Usage*, wyd. 4, Oxford University Press, Oxford 2016 – hasła o czasach, aspekcie i formach przyszłych.
- Murphy R., *English Grammar in Use*, wyd. 5, Cambridge University Press, Cambridge 2019 – rozdziały 1–25 (czasy teraźniejsze, przeszłe i przyszłe).

Adresy linków z tekstu

1. https://zadruzynski.com/present-simple/
2. https://zadruzynski.com/present-continuous/
3. https://zadruzynski.com/present-perfect/
4. https://zadruzynski.com/present-perfect-continuous/
5. https://zadruzynski.com/past-simple/
6. https://zadruzynski.com/past-continuous/
7. https://zadruzynski.com/past-perfect/
8. https://zadruzynski.com/past-perfect-continuous/
9. https://zadruzynski.com/will-i-shall/
10. https://zadruzynski.com/future-continuous/
11. https://zadruzynski.com/future-perfect/
12. https://zadruzynski.com/czasowniki-wiadomosci-wstepne/
13. https://zadruzynski.com/be-going-to/
14. https://zadruzynski.com/czas-terazniejszy-o-przyszlosci/
15. https://zadruzynski.com/inne-sposoby-mowienia-o-przyszlosci/
16. https://zadruzynski.com/will-going-to-czy-present-continuous/
17. https://zadruzynski.com/strona-bierna-passive-voice/
18. https://zadruzynski.com/mowa-zalezna-reported-speech/
19. https://zadruzynski.com/okresy-warunkowe-conditionals/

LICENCJA

© 2026 Igor Zadrużyński. Ten tekst jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Możesz go kopiować, rozpowszechniać i przerabiać w celach niekomercyjnych pod warunkiem, że podasz autora i adres źródła, dołączysz link do licencji i zaznaczysz, czy wprowadzono zmiany. Przykład poprawnego oznaczenia:

> Igor Zadrużyński, *Czasy angielskie: przegląd wszystkich 12 czasów w jednej tabeli*, zadruzynski.com, https://zadruzynski.com/czasy-angielskie/, licencja CC BY-NC 4.0

Licencja nie obejmuje cytatów, ilustracji ani innych materiałów pochodzących od innych autorów — obowiązują dla nich ich własne zasady.

Ilustracje, przy których nie podano innego źródła, zostały wygenerowane z pomocą AI.

zadruzynski.com